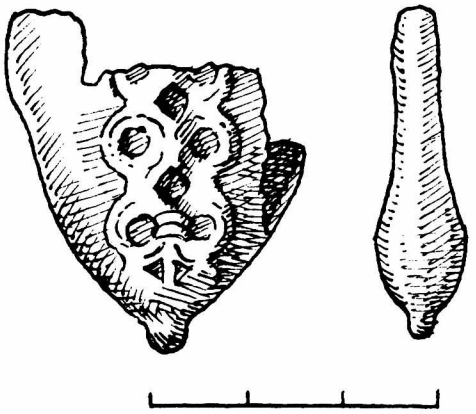

Pav. 52. Šeduva. Šurfas Nr. 11. Kalavijo makštų apkalas.
Fig. 52. Šeduva. Shaft No 11. Metalwork of a scabbard.

Linas Kvizikevičius

Survey in Šeduva, 1996–1997

In 1996–1997 LIH carried out excavations in the Old Town of Šeduva (Radviliškis district). The name of the town was first mentioned in historical sources of early 16th century. In the research the team established the boundaries of the habitation zone. The findings included pottery and tiles from the 17th century.

Linas Kvizikevičius, Gediminas Vaitkevičius

Žvalgomieji tyrinėjimai Trakų senamiestyje 1997 metais

1997 m. LII ir Trakų istorinis nacionalinis parkas vykdė žvalgomuosius tyrinėjimus įvairiose Trakų senamiesčio dalyse.

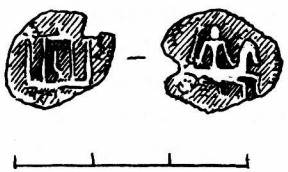

Pav. 53. Trakai.
Birutės g. Nr. 10, šurfas Nr. 1.
Kazimiero denaras,
atmaina C.
Fig. 53. Trakai.
10 Birutės St., shaft No 1.

Birutės g. sklype Nr. 10, projektuojamo priestato vietoje, 1 m² dydžio šurfe, aptikta XV a. būdinga žalvarinė adatinė ir apkalėlis, Kazimiero denaras (pav. 53), Jono Kazimiero šilingas, keletas XVII a. smulkių keramikos fragmentų bei to paties laikotarpio plokštinio koklio dalis. Papildomai ištyrus 35 m² dydžio plotą, 30 cm gylyje aptiktos XIX a. laikotarpio akmenų grindinio liekanos. Giliau rastas vietomis suardytas iki 1,5 m storio XVII a. kultūrinis sluoksnis.

Būta XVII–XIX a. radinių: keramikos, keletas plokštinių koklių fragmentų su žalia glazūra, peiliukas, monetų. Taip pat aptikti keli akmens amžiaus titnaginiai dirbiniai. Iš viso rasti 72 radiniai. Manoma, kad šioje vietoje buvusi sodybvietė, ji visiškai sunaikinta XIX–XX a. čia statant namus.

Buvo stebimi žemės kasimo darbai tiesiant telefono kabelį Birutės g. pakraščiu. Čia, tarp bažnyčios ir namo Nr. 12, aptikti du plokštinių koklių, puoštų žalia glazūra, fragmentai, viena XVII a. moneta, keletas keramikos fragmentų. Tranšėjos vietoje iki 80 cm storio kultūrinis sluoksnis vietomis suardytas anksčiau čia vykdytų žemės kasimo darbų.

Karaimų g. sklype Nr. 55 žvalgomieji tyrinėjimai vykdyti projektuojamo laikinojo priestato vietoje. Tyrimų vieta yra Trakų senamiesčio Š dalyje, priešais Salos pilį. Iki šiol sklype archeologijos tyrinėjimų nebūta.

Tyrimų metu iškasti 2 šurfai (1x1 m ir 1x1,75 m dydžio). Nustatyta, kad šioje vietoje esama kultūrinio sluoksnio. Papildomai tirta 11 metrų ilgio ir 40 cm pločio priestato pamatų duobė. Joje aptiktas nuo 0,8 iki 1,3 m storio kultūrinis sluoksnis su XVI–XVII a. laikotarpiui būdingais radiniais: puodų, dubenėlių fragmentais, kauline peilio kriaunų dalimi, galąstuvo dalimi, importine Kielcų keramika (rastas ąsotėlio fragmentas),

smulkiais puodyninių ir plokštinių koklių fragmentais. Iš viso rasti 23 radiniai.

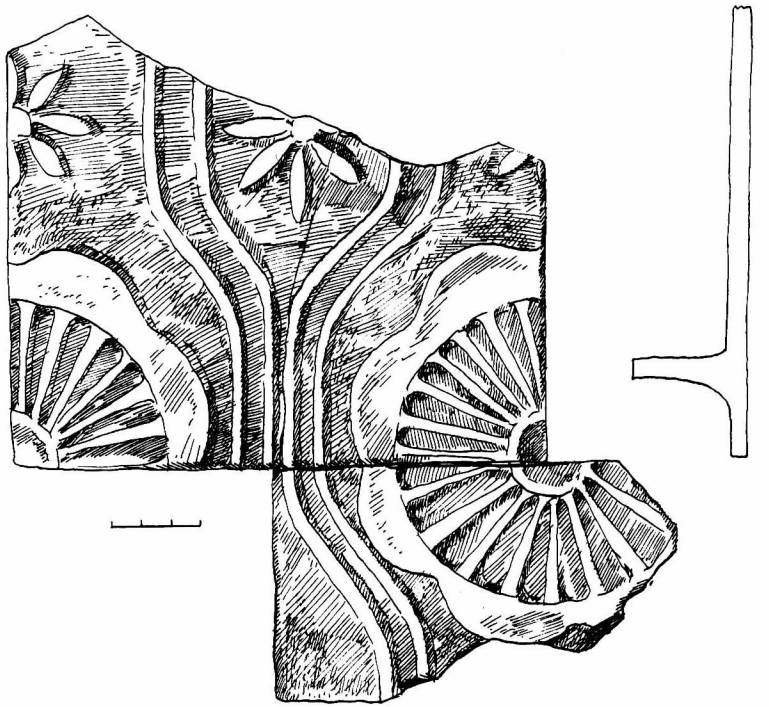

Pav. 54. Trakai. Kęstučio g. Nr. 1. Koklis.
Fig. 54. Trakai. 1 Kęstučio St. Tile.

Karaimų g. sklype Nr. 91 (miesto Š dalis, esanti už senamiesčio ribų) iškastos 2 10 m² dydžio perkasos, metalo detektoriumi tikrintas žemės paviršius. Kultūrinio sluoksnio ir radinių nerasta.

Kęstučio g. sklype Nr. 1 buvo atliekami žvalgomieji tyrinėjimai namo priestato vietoje. Šurfe Nr. 1 užfiksuotas iki 1,2 m storio XX a. kultūrinis

sluoksnis. Kitas 1 m² dydžio šurfas iškastas už 3 m į PR nuo šurfo Nr. 1. Čia užfiksuotas iki 1,5 m storio kultūrinis sluoksnis. Apatinėje šurfo dalyje – juodžemio sluoksnyje – aptikta daug nenaudotų koklių fragmentų – amatininko brokuotos produkcijos. Šioje vietoje ištirtos 2 perkasos su išpjova – bendro 33,68 m² ploto.

Namo rūsio vietoje, 14,6 m dydžio perkasoje Nr. 1, užfiksuotas iki 2 m storio dviejų horizontų kultūrinis sluoksnis. Perkasos V dalyje, 1,6–1,8 m gylyje, aptikta daug nenaudotos keramikos: lėkščių, puodynių fragmentų. Taip pat aptikta daug plokštinių koklių, papuoštų augalinio siužeto tęstiniu ornamentu (pav. 54), bei koklio matricos dalis. Sprendžiant iš šių radinių, apatinis kultūrinio sluoksnio horizontas datuojamas XVII a. antrąja puse–XVIII a. pradžia, o viršutinis – XVIII–XIX a. pabaiga. Aptikti radiniai rodo, kad kažkur šioje vietoje būta puodžiaus ir koklių meistro dirbtuvės. Perkasoje Nr. 2, namo priestato vietoje, 16,2 m² dydžio plote archeologiškai vertingo kultūrinio sluoksnio neaptikta. Abiejose perkasose įžemis (smėlis) užfiksuotas 0,6–2 m gylyje. Iš viso rasta 170 radinių.

Kudirkos g. sklype Nr. 12 (PV dalis) žvalgyta būsimos 40 m ilgio kanalizacijos trasos vieta. Iškasti 3 1 m² dydžio šurfai, aptiktas iki 90 cm storio XX a. susiformavęs kultūrinis sluoksnis. Archeologinių radinių nerasta.

Linas Kvizikevičius, Gediminas Vaitkevičius

Survey in the Old Town of Trakai, 1997

In 1997 LIH conducted an archeological survey on a number of construction sites in the Old Town of Trakai. At 10 Birutės St. an area of 36 m² was examined, where the team detected a habitation zone from the 19th century together with pottery, a brass needle case from the 15th century, a mounting and a Casimier's dinar. At 55 Karaimų St. where was noted an up to 1,3 m thick habitation zone. At 1 Kęstučio St. the team studied an area of 33,8 m², where the presence of pottery, clay and a matrix of a tile suggested a potter's workplace from late 17th–8th centuries.

Linas Kvizikevičius

Žvalgomieji tyrinėjimai Veliuonos senamiestyje 1996 ir 1997 metais

1996 m. LIA vykdė žvalgomuosius tyrinėjimus Veliuonos (Jurbarko raj.) senamiestyje. Tyrimai apsiribojo paviršinės archeologinės medžiagos surinkimu iš ardomo senamiesčio kultūrinio sluoksnio apatinėje miestelio dalyje tarp Nemuno ir Jurbarko–Kauno kelio. Dar 1995 m., nustatant Veliuonos senamiesčio kultūrinio sluoksnio ribas, buvo pastebėta, kad šioje miestelio dalyje – daržuose, žemės paviršiuje – randama daug archeologinių radinių. Tuo kartu surinkta daug keramikos pavyzdžių, stalo ir virtuvės įrankių, monetų, koklių, papuošalų. Iš viso šiuose daržuose buvo surinkti 147 radiniai.

1996 m. ekspedicijos metu iš viso surinkti 109 radiniai. Tai puodyninių ir plokštinių koklių bei keramikos smulkūs fragmentai, galąstuvas, monetos. Rastos dvi segės, žiedas. Didžiausią radinių dalį sudarė monetos – jų aptikta net 67. Daugiausia būta lietuviškų Jono Kazimiero valdymo laikų šilingų, tačiau pasitaikė ir retesnių monetų, paminėtinas Žygimanto Augusto 1559 m. grašis bei Stepono Batoro 1584 m. lietuviškas šilingas.

1996 m. radinių koncentracija bei jų pobūdis leido nustatyti kelių sodybviečių vietą ir chronologiją.

1997 m. toliau buvo tiriamas ir žvalgomas senamiesčio kultūrinis sluoksnis. Viršutinėje miestelio dalyje prie seniūnijos (Vytauto, P. Cvirkos bei S. Dariaus ir S. Girėno g. aplinkoje) žvalgyta projektuojamos vandentiekio trasos vieta. Iškasta 12 1 m^2 dydžio šurfų. Tyrimų metu nustatyta, kad šioje vietoje 0,6–1,8 m storio kultūrinį sluoksnį sudaro vientisa juosvos spalvos žemė. Tyrimų metu aptikti 2 radiniai: plokštinio koklio, papuošto augaliniu ornamentu ir žaliai glazūruoto, dalis bei puodynės dugnas. Radiniai, sprendžiant iš koklio formos, būdingi XIX–XX a. pradžiai.

Apatinėje miestelio dalyje buvo tiriama sąlygiškai pavadintame trečiajame lauke, kur 1995–1996 m. žvalgomųjų tyrinėjimų metu aptikta daugiausia XVI–XVII a. radinių. Tyrimų tikslas buvo nustatyti, ar ariamame lauke,